

Handläggare
Erik Jondelius
Telefon: 08-50812098

Till
Södermalms stadsdelsnämnd
14 december 2023

Medborgarförslag gällande Bergsgruvans park

Svar på medborgarförslag

Förvaltningens förslag till beslut

1. Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på medborgarförslaget.
2. Stadsdelsnämnden överlämnar medborgarförslaget till stadsbyggnadsnämnden.

Sammanfattning

Södermalms stadsdelsförvaltning har fått ett medborgarförslag om att Bergsgruvans park söder om gång- och cykelvägen planeras så att en naturvärdespark utvecklas, ytan öppnas för barnverksamheter och att övergångsställen markeras över nämnda gång- och cykelväg.

Det som Parkplan Södermalm lyfter som särskilt värt att bevara i Bergsgruvan är bland annat de stora vackra träden. Av det som anses värdefullt att utveckla listas bland annat den gröna kopplingen till Tantolunden och kopplingen mellan Rosenlundsgatans övre nivå och parkens sydvästra hörn samt en naturvärdespark i denna del av parken. Det sydvästra hörnet av Bergsgruvans park ligger söder om gång- och cykelvägen i parken, det vill säga inom området som medborgarförslaget gäller.

Den nionde december 2021 gav stadsbyggnadsnämnden i uppdrag till stadsbyggnadskontoret att påbörja planarbete för att uppföra ett flerbostadshus med cykelgarage på parkytan som medborgarförslaget avser. Förslaget sändes i slutet av september på samråd där bland andra stadsdelsnämnden framförde sina synpunkter.

Förvaltningen konstaterar att den sydvästra delen av Bergsgruvan är parkmark där det uppstår målkonflikter mellan mål för bostadsbyggandet och den redan beslutade parkplanen för området.

Förvaltningen anser att medborgarförslaget har många positiva aspekter och att det samtidigt finns flera värden som kommer att gå förlorade om parkytan bebyggs. Om den planerade bebyggelsen inte skulle komma att realiseras kommer förvaltningen att arbeta för att verkställa parkplanens ambition om en naturvärdespark på parkytan.

Förvaltningen föreslår nämnden att överlämna medborgarförslaget till stadsbyggnadsnämnden eftersom ytan berör samma parkmark som stadsbyggnadskontoret nu arbetar med.

Bakgrund

Södermalms stadsdelsförvaltning har fått ett medborgarförslag om att Bergsgruvans park söder om gång- och cykelvägen planeras så att en naturvärdespark utvecklas, ytan öppnas för barnverksamheter och att övergångsställen markeras över nämnda gång- och cykelväg. Stadsdelsnämnden beslutade vid nämndsammanträdet den 24 augusti 2023 att ge förvaltningen i uppdrag att bereda medborgarförslaget. Medborgarförslaget bifogas som bilaga till tjänsteutlåtandet.

Ärendet

I ärendet framför förslagsställaren i huvudsak följande:

Tidiga markanvisningar förhindrar goda intentioner genom att de på ett tidigt stadium har låst fast användningen av marken och inte prioriterat barnens miljö och/eller grönskan på platsen. För att råda bot på det måste Staden vara beredd att ompröva vissa detaljplaner och markanvisningar som är negativa för både barnen och den gröna miljön.

Bostadsbyggande betraktas som ett allmänt intresse av stadens jurister. Barn- och ungdomars behov betraktas som särintressen och prioriteras inte när valet står mellan barnens miljö och behov och ett högt antal bostäder. Stadens huvudfokus på fler bostäder har inneburit direkt skadliga planer för barnens fysiska och psykiska utveckling.

Bergsgruvans park är en allmän lekpark som används av alla områdets förskolebarn som saknar egna gårdar med bra lekmöjligheter. För några år sedan sprängdes en stor bergknalle bort i parken och marken bebyggdes med en förskola med 7 – 8 avdelningar som ersatte en mindre förskola på platsen. Den allmänna delen av parken minskade samtidigt som trycket ökade.

Området söder om gång- och cykelvägen hör också till Bergsgruvans park. Det är ett vackert område med gräs och stora träd. I den sydvästra branta delen upp mot Rosenlundsgatan växer de stora träden tätare och bildar en lummig skärm mot

Rosenlundsgatans trafik, buller och föroreningar. Heta dagar sänker trädens skugga och avdunstning temperaturen i området. I Parkplan 2019 föreslås att den delen av parken ska bli naturvärdespark.

I den sydöstra delen växer träden glesare på en stor gräsmatta lämplig för fri lek. Att parken söder om gång- och cykelvägen sällan används av barnen kan bero på att det inte finns något markerat övergångsställe över gång- och cykelvägen.

Det finns ett förslag på att bebygga den sydvästra delen med 60 bostäder. Då skulle det bli ännu fler barn som ska dela på Bergsgruvans park norr om gång- och cykelvägen.

Vi föreslår att Bergsgruvans park söder om gång- och cykelvägen planeras så att

- *marken i den sydvästra delen mot Rosenlundsgatan utvecklas till naturvärdespark i enlighet med förslaget i Parkplan 2019.*
- *den sydöstra delen öppnas för barnverksamheter i samråd med förskolorna i området. Det kan vara plats för lekar som fordrar större "springtor" och klätter- och hoppytor av naturmaterial för fri lek.*
- *ett eller två övergångsställen markeras över gång- och cykelvägen.*

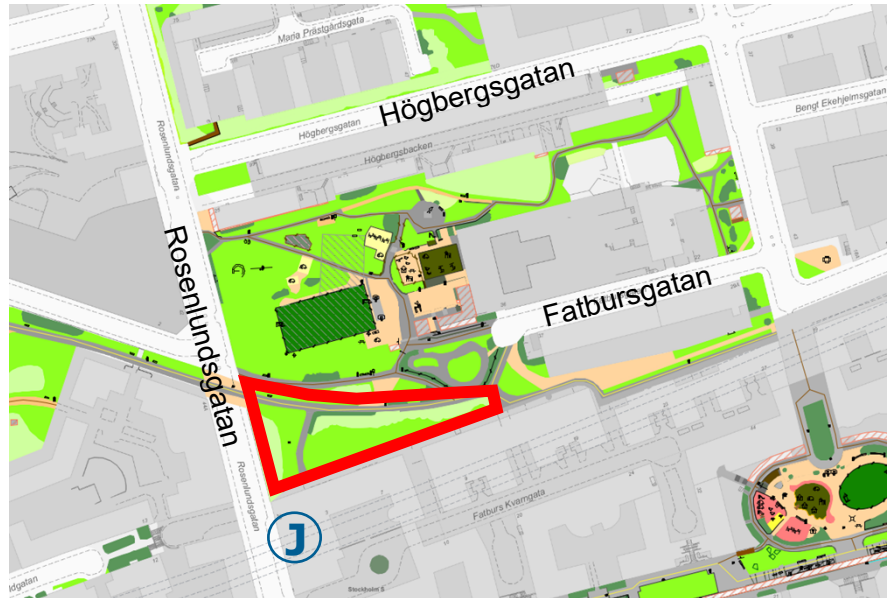
I en senare inkommen bilaga, daterad 2023-07-31, fördjupar förslagsställaren argumenten för sina förslag. I bilagan framförs bland annat att "Vegetationen i området består sammanlagt av ett 30-tal stora träd, ask, alm, lönn, ek, hägg (ungträd oräknade) och tät buskvegetation med ett rikt fågelliv." och att "detaljplaneförslaget (avseende bebyggelse i Bergsgruvans sydöstra hörn - handläggares kommentar) ligger i en sänka flera meter under Rosenlundsgatans nivå. Det innebär att den föreslagna bebyggelsen lägger den södra delen av Bergsgruvan i skugga hela dagen.". Bilagan till medborgarförslaget biläggs som bilaga 2 till tjänsteutlåtandet.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av stadsmiljöavdelningen inom Södermalms stadsdelsförvaltning. Ärendet har behandlats av förvaltningsgruppen och pensionärsrådet den 4 december 2023.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen tackar för förslaget som har till syfte att stärka naturvärdena och främja barns fria lek i delen av Bergsgruvan som ligger söder om gång- och cykelvägen.

Parken Bergsgruvan i gröna färger ligger öster om Rosenlundsgatan och norr om ingången till Stockholms södra från Rosenlundsgatan, markerat med J i kartan. Medborgarförslaget avser parkytan i den röda figuren.

Parkplan Södermalm

I Parkplan Södermalm, som är ett vägledande dokument som beskriver hur grönstrukturen inom Södermalms stadsdelsområde ska bevaras, vårdas och utvecklas, går det att läsa att parken Bergsgruvan anlades mellan åren 1941-1946 och byggdes om och tillgänglighetsanpassades 1992. Parken beskrivs som en central och viktig park med stort kulturhistoriskt värde och med bra grundkvaliteter så som fina rumsligheter, väl anpassad lek, många stora träd och slänter med treskiktsvegetation. Det står att Bergsgruvans parkrum upplevs vackert mellan träden från Rosenlundsgatan och att parken behöver kopplas ihop med Tantolunden bättre så att passagen däremellan upplevs tryggare. Inte enbart en koppling för trygghetsupplevelsens skull utan också en grön koppling till Tantolunden framhålls, då en sådan skulle kunna medföra att parken blir en så kallad spridningskorridor för växter och djur.

En annan koppling som nämns är mellan Rosenlundsgatans övre nivå ner till parkens sydvästra hörn. En koppling där skulle öka parkens tillgänglighet och förbättra flödena i området står det i Parkplan Södermalm. Det sydvästra hörnet beskrivs också som en plats att utveckla till en liten naturvärdespark med rik frodig

grönska och stor artrikedom. Just den södra delen av parken anses för övrigt som mörk och i behov av bättre belysning.

Det som parkplanen lyfter som särskilt värt att bevara i parken är bland annat de stora vackra träden och naturmarkskaraktären i slänterna med sina rika mellanskikt. Av det som anses värdefullt att utveckla listas bland annat den gröna kopplingen till Tantolunden och kopplingen mellan Rosenlundsgatans övre nivå och parkens sydvästra hörn samt naturvärdesparken i det sydvästra hörnet av parken.

Effekten av grönska

Träds temperatursänkande effekt, som förslagsställaren beskriver i sitt förslag, går det också att läsa om i forskningssammanställningen "Argument för grönare städer" som är framtagen inom EU-projektet "Green Cities": <https://se.thegreencities.eu/argument-for-gronare-stader-en-forskningssammanstallning/>. I sammanställningen presenteras aktuell kunskap om grönskans positiva effekter på bland annat klimatet och människors hälsa. Det går till exempel att läsa att *"urban grönska bidrar till tätortens lokalklimat genom att erbjuda skugga och sänka temperaturen. Den tar också upp luftföroreningar och ökar luftgenomströmningen så att renare luft från det omgivande landskapet kommer in i städerna. Det påverkar vår hälsa genom att minska andelen hälsofarliga ämnen och partiklar som vi andas in"*.

Planerad bebyggelse

Den planerade exploatering som förslagsställaren nämner i sitt medborgarförslag berör samma parkyta som medborgarförslaget, det vill säga parkens sydvästra del. Den nionde december 2021 gav stadsbyggnadsnämnden i uppdrag till stadsbyggnadskontoret att påbörja planarbete för att uppföra ett flerbostadshus med cykelgarage, cirka 60 bostäder och verksamheter i bottenvåningen (diariern 2021-15543) på ytan. Startpromemorian för planarbetet och stadsbyggnadsnämndens beslut finns att läsa på stadens bygg- och plantjänst:

<https://etjanst.stockholm.se/Byggochplantjansten/pagaende-planarbete/planarende/2021-15543>. Nu pågår planarbetet där ett förslag till en ny detaljplan tas fram. Förslaget sändes i slutet av september på samråd där bland andra stadsdelsnämnden framförde sina synpunkter, se bilaga 3.

Förvaltningen konstaterar att den sydvästra delen av Bergsgruvan är parkmark där det uppstår målkonflikter mellan mål för bostadsbyggandet och den redan beslutade parkplanen för området.

Förvaltningen anser att medborgarförslaget har många positiva aspekter och att det samtidigt finns flera värden, som exempelvis de

stora träden som växer i det sydvästra hörnet, som kommer att gå förlorade om parkytan bebyggs. Om den planerade bebyggelsen inte skulle komma att realiseras kommer förvaltningen, precis som medborgarförslaget föreslår, att arbeta för att verkställa parkplanens ambition om att utveckla en naturvärdespark på parkytan. Huruvida övergångsställen ska markeras över gång- och cykelvägen och på vilket sätt barnverksamheter kan integreras i naturvärdesparken blir i så fall en fråga att titta närmare på då.

Förvaltningen föreslår att nämnden överlämnar medborgarförslaget till stadsbyggnadsnämnden eftersom ytan berör samma parkmark som stadsbyggnadskontoret nu arbetar med.

Expedieras till
Förslagslämnaren.
Stadsbyggnadsnämnden.

Alexandra Wynn
Stadsdelsdirektör
Södermalms
stadsdelsförvaltning

Andreas Evestedt
Avdelningschef
Södermalms
stadsdelsförvaltning

Bilagor

1. Medborgarförslaget.
2. Bilaga till medborgarförslaget, daterad 2023-07-31.
3. Remiss angående planärende på samråd, detaljplan för fastigheten del av Södermalm 4:1, i Bergsgruvans park. Dnr SÖD 2023/1004.

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Alexandra Wynn, Stadsdelsdirektör	2023-11-22
Andreas Evestedt, Avdelningschef	2023-11-22